

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น
LOCAL MULTILATERAL COMMUNITY ENTERPRISE PROMOTION
SUBCOMMITTEE

วสันต์ ปานสังข์¹
Wasun Phansong

บทคัดย่อ (Abstract)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นส่วนประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ เพื่อประสานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในระดับอำเภอเพื่อให้เกิดการบูรณาการงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเห็นว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอมีความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างการบริหารเนื่องจากคณะกรรมการทั้ง 2 ชุด อยู่ในส่วนราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งไม่เป็นการสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อีกทั้งทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงาน การไม่เข้าใจในภารกิจของของหน่วยงาน และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการและพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงควรจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น ด้วยเหตุผลดังนี้ 1) เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและหลักการกระจายอำนาจ 2) คณะกรรมการสามารถรับทราบปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี 3) มีผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ 4) ลดปัญหาความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างและภารกิจของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค 5) ท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนงานและงบประมาณประจำปีสนับสนุนความช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนได้โดยไม่ต้องรอรับงบประมาณจากภาครัฐแต่เพียงส่วนเดียว ดังนั้น คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น สามารถที่จะสนับสนุนส่งเสริม

Received: 2020-07-30 Revised: 2020-10-25 Accepted: 2020-11-16

¹ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
เชียงใหม่ Department of Public Administration Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus, e-mail:
vason_112@hotmail.com

พัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จนสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดไปสู่วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ได้ต่อไป

คำสำคัญ (keywords): คณะอนุกรรมการ; วิสาหกิจชุมชน; พหุภาคี; ท้องถิ่น

Abstract

Community Enterprise Promotion Act. Since 2548 was committed to the promotion of knowledge and local wisdom, monetization, mutual aid ,developing the capacity to manage and the development of community enterprises. As a result, community self-reliance and economic development of the community to be strengthened. The structure of the board of management of the two committees promoting community enterprise ; Enterprises Promotion Board and the Community. The Advisory Committee on Community Province was responsible for coordination of the various agencies in the province, and has appointed a subcommittee to promote community and district level. Link to synchronize strategic departments at the district level and promoting the integration of communities. The Committee further agreed that the appointment of a community and district level redundancy in the management structure. Because of the two series in the provincial government which was inconsistent with the principles of decentralization and intent of this Act. The delays in the administration, not in the mission of the agency and a waste of budget. In order to response the needs of enterprises and promote the development of the local community, literally; It should establish a subcommittee to promote multilateral community in the local regulations. Reasons: 1) consistent with the spirit of the law and the principle of decentralization 2) Sub-Committee to acknowledge the problems and needs of the communities in the area as well as 3) a local leader who played a key role in the activities of the enterprise. Community by the Chairman of the Subcommittee 4) reduce duplication in structure and mission of the state, provincial, and 5) the local plan and annual budget support aid community without waiting for funds from the government only. Therefore, the Committee encourages the multilateral community in the local regulations. To promote enterprise development community to be strengthened, strengthening the economy and community can be developed further into a community enterprise, small and medium enterprises (SME) in the future.

Keywords: The Sub-Committee; Community Enterprise; multilateral; local

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป โดยปัจจุบันพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่เมื่อ พ.ศ.2562 ซึ่งกำหนดให้มีโครงสร้างของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกลไกหลักในการประสานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกองทุนที่เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อขับเคลื่อนงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และมีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพื่อประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดเชิงบูรณาการ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนั้น ๆ โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ

การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอดังกล่าว เป็นการแต่งตั้งที่มีความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างการบริหารเนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวมีถึง 2 ชุด ที่อยู่ในส่วนราชการเดียวกันคือราชการส่วนภูมิภาค อีกทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอนั้น ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัตินี้และไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ อีกทั้งไม่เป็นตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจชุมชนในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงควรจะให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับพื้นที่ ในรูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจหรือร่วมปฏิบัติงาน โดยไม่ผูกขาดหรือรวมศูนย์อำนาจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับท้องถิ่น ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ ด้วยเหตุผลดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

แนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอันอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการบริหารการปกครองของประเทศ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ เป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากราชการส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการปกครองกันเองอย่างมีอิสระพอสมควร โดยอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย อีกทั้งการกระจายอำนาจเป็นหลักการที่ทำให้เกิดหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการกระจายอำเภอดังกล่าว ไว้ดังนี้

วุฒิสาร ตันไชย (2557 : 13-14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การกระจายอำนาจ” คือ การที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลางหรือ

ราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้องค์กรนั้นสามารถจัดทำบริการสาธารณะได้โดยอย่างมีประสิทธิภาพและมีอิสระตามสมควร และรัฐบาลโดยรัฐบาลส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคจะทำหน้าที่ควบคุมดูแลแต่ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการ” นอกจากนั้น ธเนศวร์ เจริญเมือง (2550 : 60) กล่าวถึงการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึงระบบบริหารการปกครองประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลทรัพย์สิน และการดูแลสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ ที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้ได้เด็ดขาดก็คือการทหาร และการต่างประเทศ ส่วน สโรช สันตะพันธ์ (2553 : 1) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึง การจัดระเบียบการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจในการปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่นนอกจากองค์กรของราชการบริหารส่วนกลาง ในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีความอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่ในการบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางเพียงแต่ขึ้นอยู่ในความควบคุมดูแลเท่านั้น เช่น การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่เทศบาล

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจ คือ การที่รัฐบาลได้ลดภาระในการปกครองด้วยการกระจายอำนาจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ แก่ประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมายที่กำหนดไว้

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน เพราะชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ย่อมมีปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน รัฐบาลกลางจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการ หรือแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบของปกครองแบบการกระจายอำนาจที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่น ในการปกครองตนเองและตัดสินใจดำเนินกิจการของท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

Mongtagu, Harris G. (1984 : 574) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการ ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ทำหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระปราศจากการควบคุมของหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตย ซึ่ง โกวิท พวงงาม (2550 : 13) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยมีอำนาจและอิสระในการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเองรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชนหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเองโดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระจากการปกครองของส่วนกลางแต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่บริหารจัดการปกครองในแต่ละท้องถิ่นเรียกว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นต้น

แนวคิดเรื่องความร่วมมือ “พหุภาคี”

แนวคิดเรื่องความร่วมมือแบบ “พหุภาคี” หรือ “ความร่วมมือเบญจภาคี” แนวคิดนี้กล่าวถึงในการทำงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะต้องมีการระดมความร่วมมือของประชาชนทุก ๆ ภาคส่วนเพื่อเข้ามาร่วมกันวางแผน ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน อันจะเป็นเครื่องโน้มนำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Interactive Learning through action) อย่างมีพลัง มีความหมาย มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ต่อสังคมและอนาคตที่มีร่วมกันในทุกภาคส่วน อันได้แก่ ภาคราชการ องค์กรเอกชน ชุมชน ภาคธุรกิจและนักวิชาการ เป็นต้น (อนุชาติ พวงสำลี, 2539)

ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 3 กรกฎาคม 2563) ได้วางระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินเอาไว้ด้วยกัน 3 ส่วนราชการ คือ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น โดยราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นจะอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งมีผู้ว่าราชการและนายอำเภอเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคเป็นตัวแทนของราชการส่วนกลาง โดยให้อำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะที่มีความสำคัญซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐบาลกลาง เช่น ภารกิจด้านความมั่นคงการรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนนโยบายเร่งด่วนหรือนโยบายที่สำคัญ ๆ ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระดับท้องถิ่น (Local Affairs) โดยเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ด้วยการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน สาธารณะสุข การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษา รวมไปถึงการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในท้องถิ่น (สิวพร สุขเอียด, 7 กรกฎาคม 2563) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ที่อยู่ในราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินกิจการสอดคล้องกับข้อกำหนดแห่งกฎหมาย

โครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 7 กรกฎาคม 2563) มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบกิจการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป โดยปัจจุบันพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่เมื่อ พ.ศ.2562 ซึ่งกำหนดให้มีโครงสร้างของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยมีองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ กรรมการจากราชการส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 13 คน กรรมการจากผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมพัฒนาชุมชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีบทบาทหลักในภาพรวมของงานการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของประเทศ เช่นการออกทะเบียนหรือประกาศที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตลอดจนจนแนวทางแก้ไขปัญหานั้นที่นำเสนอโดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตาม มาตรา 12 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัตินี้

2. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสินที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดหน่วย ละ 1 คน ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัด 1 คน ผู้แทน คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด 1 คน โดยมีเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและ เลขานุการ โดยมีบทบาทหลักในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดนั้น ๆ ประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดด้วยการบูรณาการกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากมีอุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไข หรือหาข้อยุติได้ภายในจังหวัด ก็จะได้นำเสนอคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป ตามมาตรา 20 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัตินี้

นอกจากคณะกรรมการทั้ง 2 คณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 22 และมาตรา 19 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในการ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ได้ เช่น คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ หรือ คณะอนุกรรมการอื่น ซึ่งจากการที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ โดยมีประธานอนุกรรมการจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่

มีอำนาจในการบริหารงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมของอำเภอ และหน่วยงานราชการที่มีบทบาทหน้าที่ครอบคลุมงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ โดยมีบทบาทหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การประสานเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ โครงการของหน่วยงานในระดับอำเภอเพื่อให้เกิดการบูรณาการงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พิจารณาให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ

จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ที่มุ่งให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าระดับใด และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป ซึ่งหากพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วเห็นว่า มีทั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจากราชการส่วนกลาง ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ และนอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 22 และมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอขึ้นมาอีก 1 คณะ ในกรณีนี้ ผู้เขียนบทความมีความเห็นว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในราชการส่วนภูมิภาค มีอยู่ด้วยกันถึง 2 คณะ คือ มีทั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ซึ่งเป็นการซ้ำซ้อนกันอยู่ในส่วนราชการเดียวกัน อีกทั้งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยเหตุผล ดังนี้

1. ความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างการบริหารและภารกิจของรัฐ การที่มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซ้ำซ้อนกันอยู่ถึง 2 คณะในราชการส่วนภูมิภาค ทำให้การบริหารจัดการในเชิงพื้นที่ ขาดความเป็นเอกภาพและไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานเกิดความซ้ำซ้อนในภารกิจเดียวกัน ทำให้มีสายการบังคับบัญชาและการกำกับดูแลหลายชั้น อันส่งผลให้การบริหารงานในระบบราชการมีขั้นตอนมากขึ้น (ชูเกียรติ มุทธากาญจน์, 11 กรกฎาคม 2563) ดังนั้น ในราชการส่วนภูมิภาคควรมีเพียงคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด เพื่อการพิจารณาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในระดับจังหวัดนั้น ๆ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ เป็นการไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและการจัดการตนเองของท้องถิ่น ซึ่งราชการในส่วนภูมิภาคต้องเป็นกลไกหลักในการผลักดันการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในท้องถิ่น (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี,

13 กรกฎาคม 2563) เนื่องจากหลักเกณฑ์ที่สำคัญของวิสาหกิจชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งผู้นำท้องถิ่นเองก็มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดบทบาทของสมาชิกในชุมชนและนโยบายของการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน (วิทยา จันทะวงศ์ศรี, 2547) ดังนั้น ท้องถิ่นจึงต้องมีบทบาทที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง

3. เกิดความล่าช้าจากการบริหารงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ทั้งนี้เพราะประธานคณะกรรมการไม่มีอำนาจบังคับบัญชา อันเนื่องมาจากข้าราชการที่ร่วมเป็นกรรมการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งไปอยู่ในราชการระดับอำเภอ อีกทั้งมีการโยกย้ายบ่อยครั้งจึงขาดความต่อเนื่องในเชิงพื้นที่ ไม่รู้งาน ไม่รู้พื้นที่ (ชูเกียรติ มุทธากาญจน์, 11 กรกฎาคม 2563) จึงไม่สามารถเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่ทำให้การส่งเสริมและการแก้ไขปัญหาให้กับวิสาหกิจชุมชนจึงไม่ทันต่อสถานการณ์

4. คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ที่มาจากหน่วยราชการอื่นยังมีความเข้าใจว่า ภารกิจของงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นงานในหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะ มิใช่ในการกิจของหน่วยงานหรือในราชการของต้นสังกัดของตน จึงไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้น ๆ เท่าที่ควร (อลงกต วรกี, 7 กรกฎาคม 2563) ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างแท้จริง

5. ทำให้เกิดความสิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากรของรัฐ เนื่องจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเข้าซ้อนกันอยู่ถึง 2 คณะในของราชการส่วนภูมิภาค โดยคณะกรรมการในแต่ละชุดมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าให้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากนั้นยังมีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการส่วนกลางของหน่วยงานต่าง ๆ (ชูเกียรติ มุทธากาญจน์, 11 กรกฎาคม 2563) ในการทำการตรวจสอบและประเมินวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน จึงเห็นว่าเป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่ซ้ำซ้อนในการกิจเดียวกัน อันเป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่สิ้นเปลืองและไม่คุ้มค่าต่อการกิจ จึงเป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น

ด้วยหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยการลดบทบาทหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เหลือแต่เพียงภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและที่เป็นงานส่วนรวมของประเทศ และเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน โดยเฉพาะด้านการจัดการบริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2560 : 8-9)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชนมากที่สุด สามารถรับรู้รับทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ตามตัวบทกฎหมายไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติที่จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ หรือตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 สามารถจัดการตนเองในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ด้วยการให้บริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ด้านคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค ด้านการประปา ไฟฟ้า พลังงาน เทคโนโลยี การผังเมือง สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษาอาชีพ การจัดอบรมและศึกษาดูงาน การจัดให้มีตลาด การส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการท่องเที่ยว สนับสนุนโดยให้ใช้ที่ดิน โรงเรือน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ผลงานให้กับวิสาหกิจชุมชนที่สร้างชื่อเสียงแก่ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก ประกาศยกย่องเชิดชูให้คุณค่าแก่วิสาหกิจชุมชนด้วยการตั้งโล่แทนประจำท้องถิ่น ตลอดจนการขึ้นทะเบียนกิจการพาณิชย์ของท้องถิ่น การควบคุมดูแลสถานประกอบกิจการให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เพื่อความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของท้องถิ่น ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนของท้องถิ่น ดังกล่าว เป็นการสร้างสถานะทางเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเมื่อเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งก็จะเป็นฐานภาษีและสร้างรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จรัส สุวรรณมาลา, 2558 : 207-225) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็จะมีงบประมาณในการจัดทำบริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จึงควรให้มีการการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับท้องถิ่น โดยผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด อาศัยอำนาจตามมาตรา 22 และมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 แต่ตั้งคณะอนุกรรมการในระดับพื้นที่ ในรูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น ที่เป็นการบริหารโดยผู้มีส่วนได้เสียร่วมในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจ หรือร่วมปฏิบัติงานโดยไม่ผูกขาดหรือศูนย์รวมอำนาจ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับท้องถิ่น และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยการบูรณาการภายใต้กรอบการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นมากกว่าการจัดตั้งคณะอนุกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและหลักการกระจายอำนาจ และให้ราชการส่วนภูมิภาคเป็นเพียงกลไกในการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในท้องถิ่น อันเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2560 -2569 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 15 กรกฎาคม 2563) ที่ต้องการให้ท้องถิ่นมีบทบาทหลักด้วยการ

ท้องถิ่นจัดการตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหาตอบสนองความต้องการและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องถิ่นของตนเอง

2. คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเมือง นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และตัวแทนภาคประชาชนผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานหรือผู้ประกอบการและบุคลากรในพื้นที่ ที่สามารถรับรู้ถึงปัญหา รู้งาน รู้พื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563 : 6) ที่รับทราบอุปสรรคตลอดจนความต้องการของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ได้ดีกว่าคณะกรรมการระดับอำเภอ จึงสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะแข่งขันและพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

3. มีผู้นำท้องถิ่นเป็นประธานคณะอนุกรรมการ เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดบทบาทของสมาชิกในชุมชน และการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจปัญหาในพื้นที่และความต้องการวิสาหกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 13 กรกฎาคม 2563) จึงสามารถที่จะการจัดทำบริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่าง ๆ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาตอบสนองความต้องการให้กับวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ หากมีอุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไขหรือหาข้อยุติได้ภายในท้องถิ่นได้ ก็ให้นำเสนอคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

4. เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างการบริหารและการกิจของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค ที่มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ดังนั้น การมีคณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น จะเป็นการลดขั้นตอนในสายการบังคับบัญชาและการกำกับดูแล ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น

5. ด้านงบประมาณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนงานและงบประมาณประจำปีของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยไม่ต้องรอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือจากภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว (นพมาศ พูลศิริ, ศรุตดา สมพอง, 2556) ส่วนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการต่าง ๆ ก็สามารถนำสู่การพิจารณาของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีระดับท้องถิ่น เพื่อพิจารณาจัดสรรให้ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของหน่วยราชการนั้น ๆ ซึ่งจะไม่เกิดความซ้ำซ้อนของการใช้จ่ายงบประมาณ อันจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าต่อปฏิบัติการกิจ

หากพิจารณาถึงเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ที่มีมุ่งให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด สามารถรับรู้รับทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น เพื่อพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนภายใต้กรอบการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่มุ่งให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชา มารี เคน (2551), กชพรรณ โรจนวิฑิตพงศ์ (2559) ที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทเป็นศูนย์กลาง ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จนสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดไปสู่วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ได้ต่อไป

บทสรุป (Conclusion)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการในการบริหารจัดการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นส่วนประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดเชิงบูรณาการ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ซึ่งเห็นว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเป็นการซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างการบริหารในระดับภูมิภาค อีกทั้งไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจและการจัดการตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงาน และบุคลากรยังไม่เข้าใจในภารกิจของหน่วยงาน อีกทั้งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ

ดังนั้น เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและหลักการกระจายอำนาจ อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ให้กับวิสาหกิจชุมชน จึงควรจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น ด้วยเหตุผลดังนี้ 1) เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและหลักการกระจายอำนาจ 2) คณะอนุกรรมการในรูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในระดับท้องถิ่น รับทราบปัญหาและตลอดจนความต้องการของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี 3) โดยมีผู้นำท้องถิ่นเป็นประธานอนุกรรมการ เนื่องจากมีบทบาทที่สำคัญในท้องถิ่นและเป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจปัญหาในพื้นที่และความต้องการวิสาหกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี 4) ลดปัญหาความซ้ำซ้อนในเชิงโครงสร้างและภารกิจของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค 5) ท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนงานและงบประมาณประจำปีสนับสนุนความช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนได้โดยไม่ต้องรอรับงบประมาณจากภาครัฐแต่เพียงส่วนเดียว ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ

ชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น จะสามารถสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จนสามารถที่จะพัฒนาต่อไปสู่วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กชพรรณ โรจนวิฑิตพงศ์. (2559). “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนชนบทไทยเพอร์บุรี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม” **รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร, **ยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.sceb.doe.go.th/Documents/Strategy_sceb.pdf, [15 กรกฎาคม 2563].
- กรมส่งเสริมการเกษตร, **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://smce.doe.go.th/faq/index.php>, [7 กรกฎาคม 2563].
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **ยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2560 – 2569**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.dla.go.th, [15 กรกฎาคม 2563].
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2558). “การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นบนเส้นทางการกระจายอำนาจของไทย” **วารสารตุลอำนาจในการเมืองการปกครองไทย**. 13(1), 207-225.
- ชูเกียรติ มุทธากาญจน์, **การพัฒนาระบบการบริหารในราชการภูมิภาค**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/pictures/article/25580115-03-chookiat.pdf>, [11 กรกฎาคม 2563].
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2550). **การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก (ภาคแรก) จากยุคกรีกถึงยุคนิคมตะวันตก**. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- นพมาศ พูลศิริ และศรุตดา สมพอง. (2556). “กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส” **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปาริชา มารี เคน. (2551). “บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 2(2), 69.
- ประเวศ วะสี. (2535). **แนวคิดและยุทธศาสตร์สังคมสมานภาพและวิชา**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิหมอชาวบ้าน.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). **การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย**. สถาบัน กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

- วิทยา จันทะวงศ์ศรี. (2547). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” *วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สโรช สันตะพันธุ์. (2553). “ปัญหาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ภายใต้ออนสถานศึกษา” *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิวพร สุขเอียด, *การปกครองส่วนท้องถิ่น*, [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%>. [7 กรกฎาคม 2563].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, *การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw>, [19 กรกฎาคม 2563].
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, *วิสาหกิจชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจไทยกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนมาบตาพุด*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.cabinet.soc.go.th, [13 กรกฎาคม 2563].
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, *รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://spm.thaigov.go.th/web/CRTPRS/spm-mp-layout4.asp>, [10 กรกฎาคม 2563].
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *การยุบการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นทางออกของสังคมไทยหรือไม่*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/487128>, [3 กรกฎาคม 2563].
- อนุชาติ พวงสำลี. (2539). *ความร่วมมือ “เบญจภาคี” : บทวิเคราะห์กรณีโครงการปลูกป่าพัฒนาชุมชนมูลนิธิวันพฤกษ์เฉลิมพระเกียรติ ร.9*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อลงกต วรกี, *การปฏิรูประบบราชการ: ก้าวไปข้างหน้าหรือถอยหลังลงครอง*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=>, [7 กรกฎาคม 2563].
- Mongtagu, Harris G. (1984). *Comparative Local Government*. Great Britain: William Brendon and Son Ltd.